

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

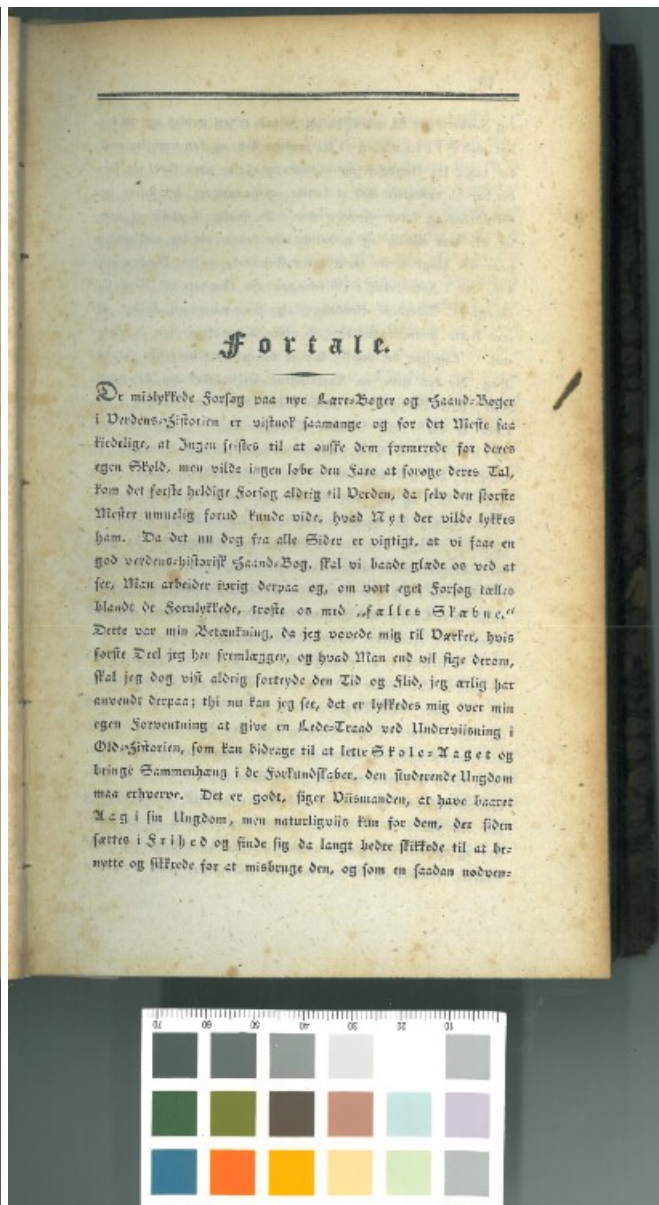
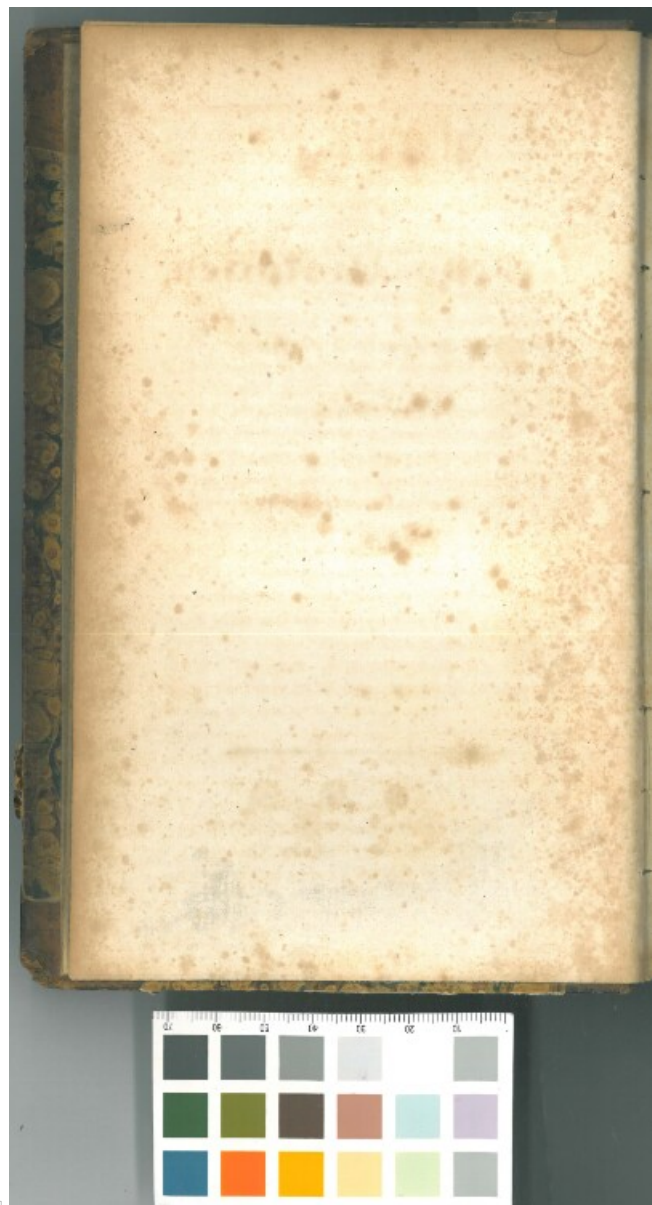
Titel: Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. l. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm585/facsimile.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

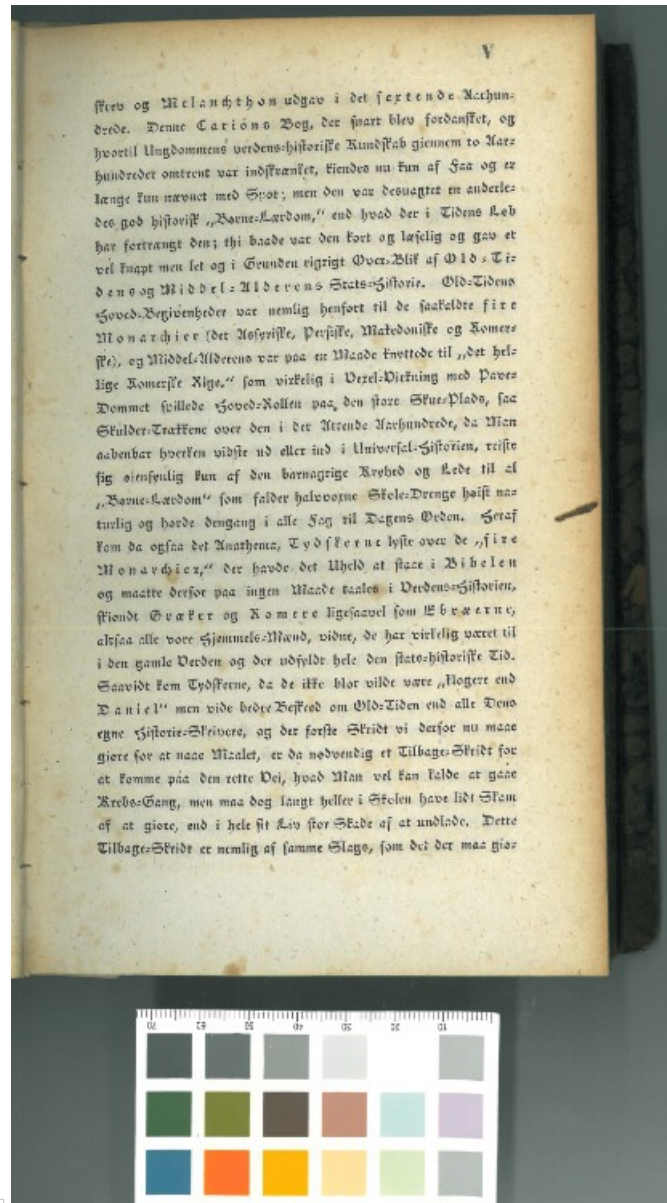
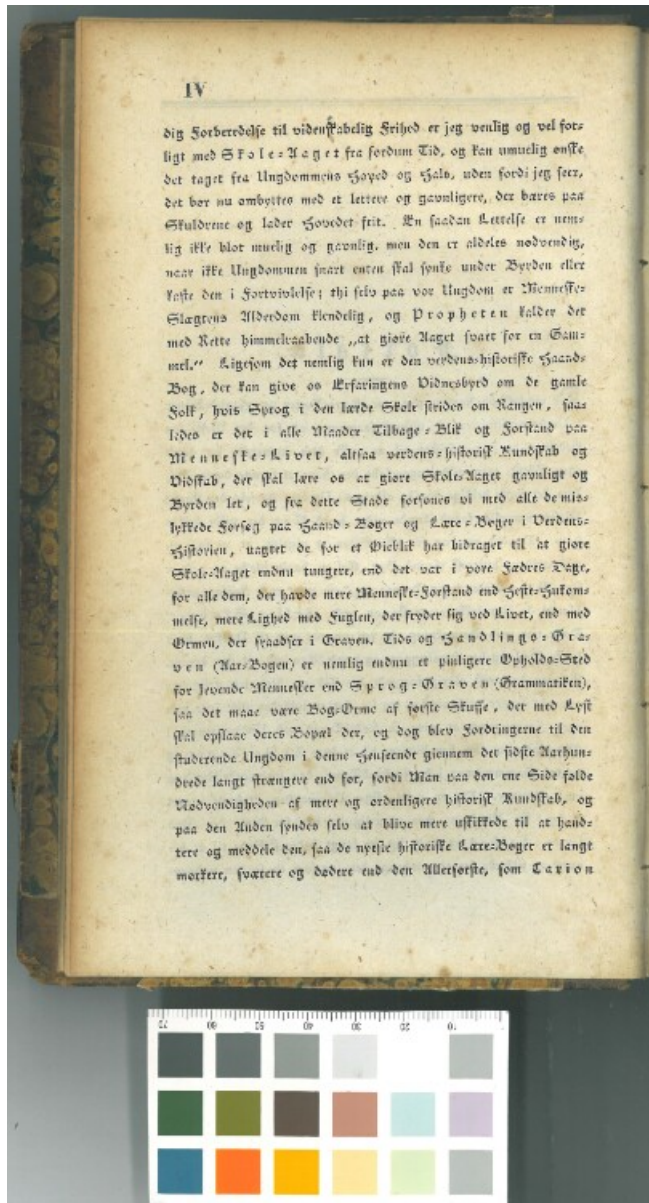
Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

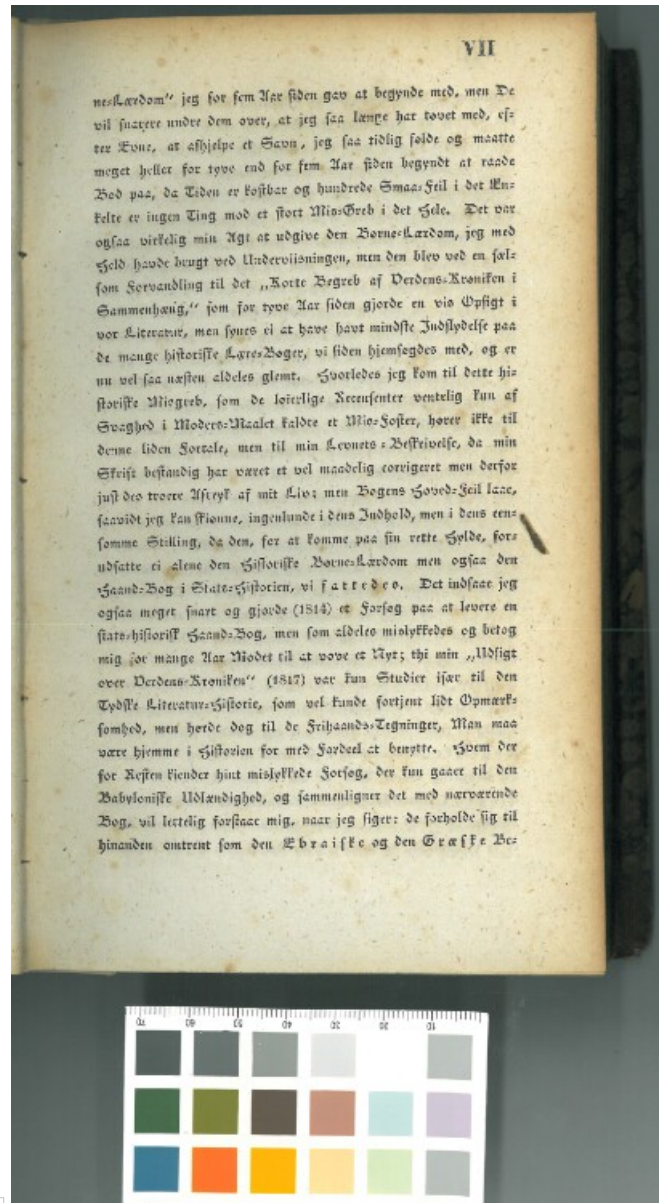
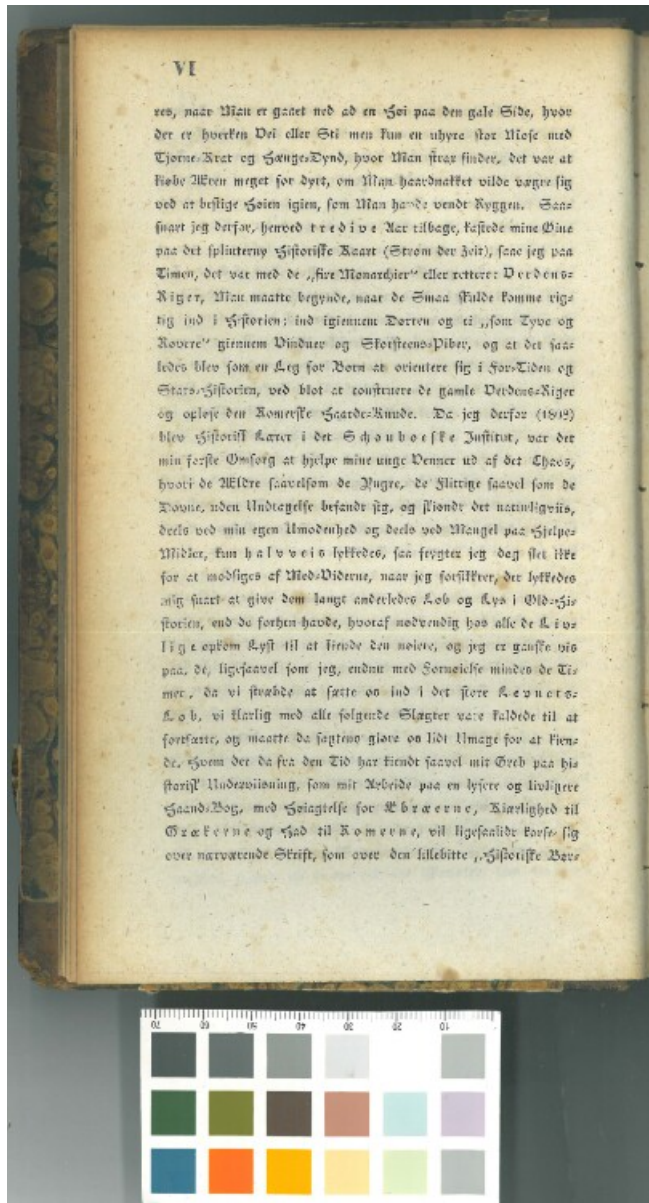
[Læs CC0-erklæringen](#)

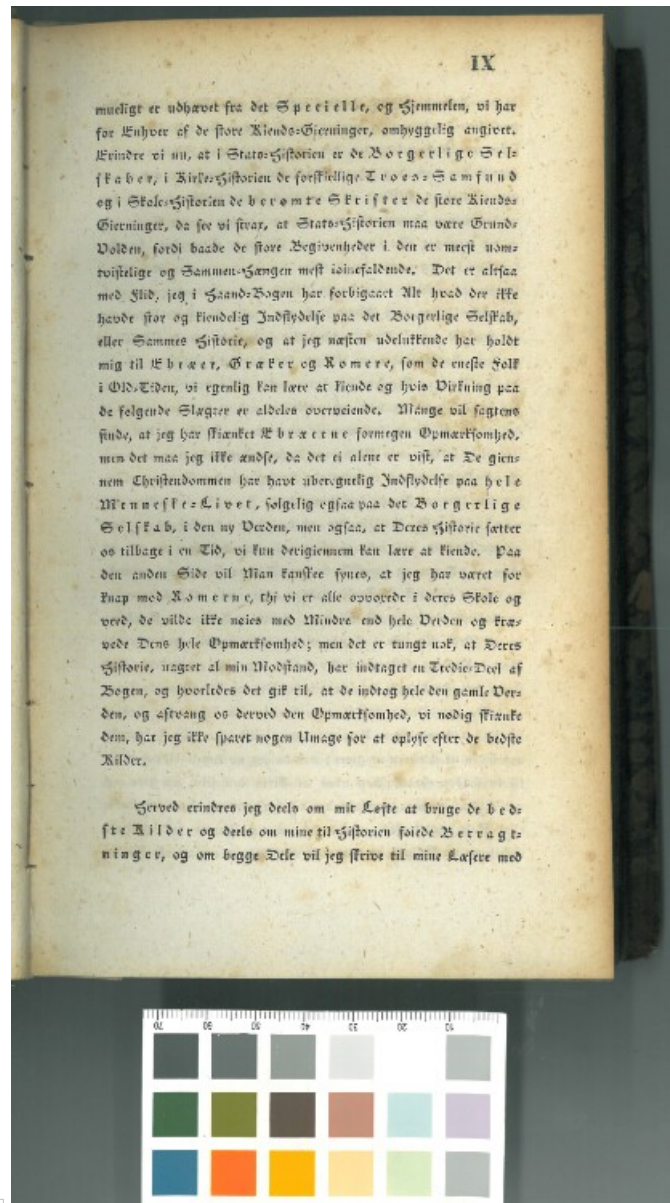
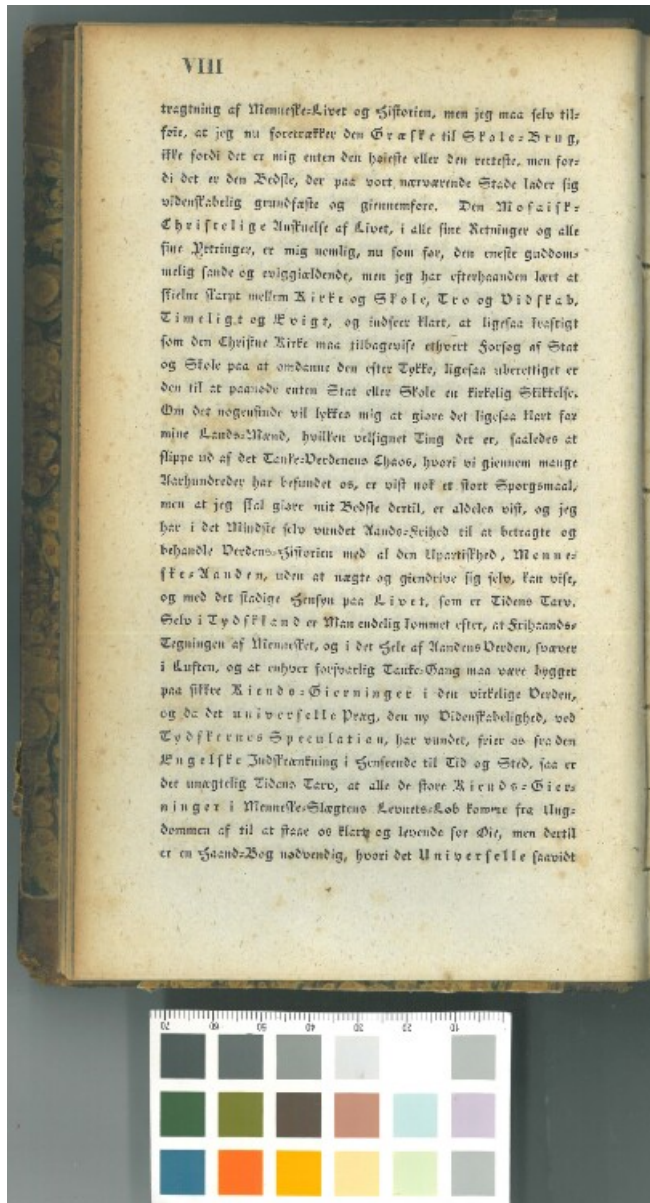

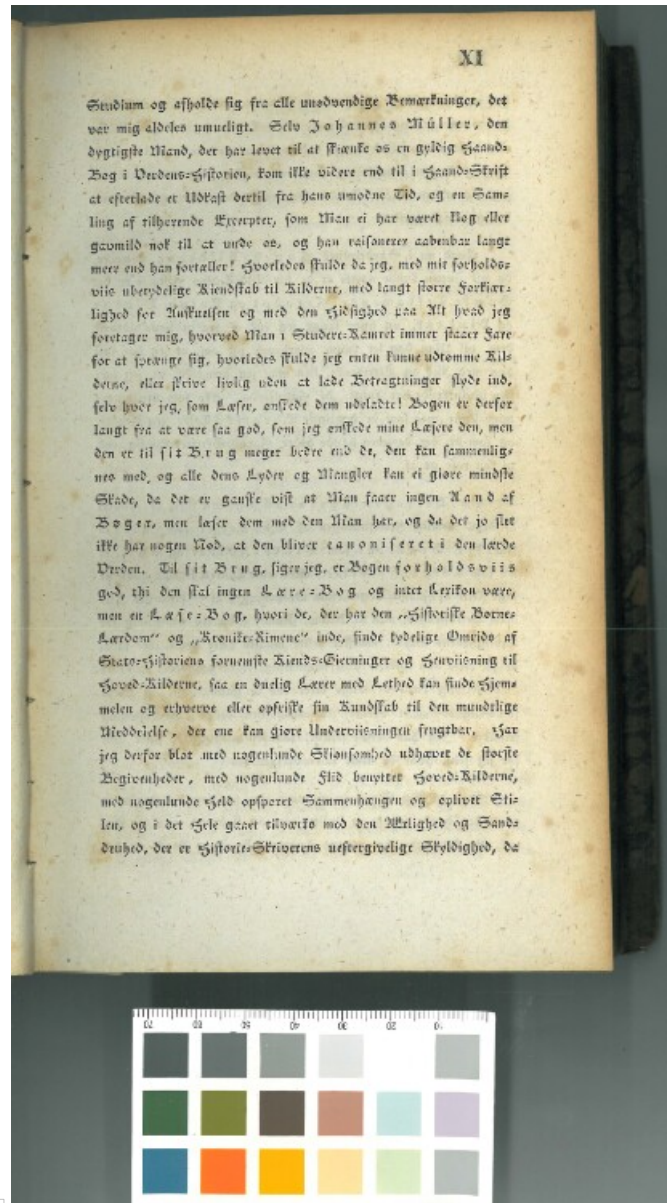
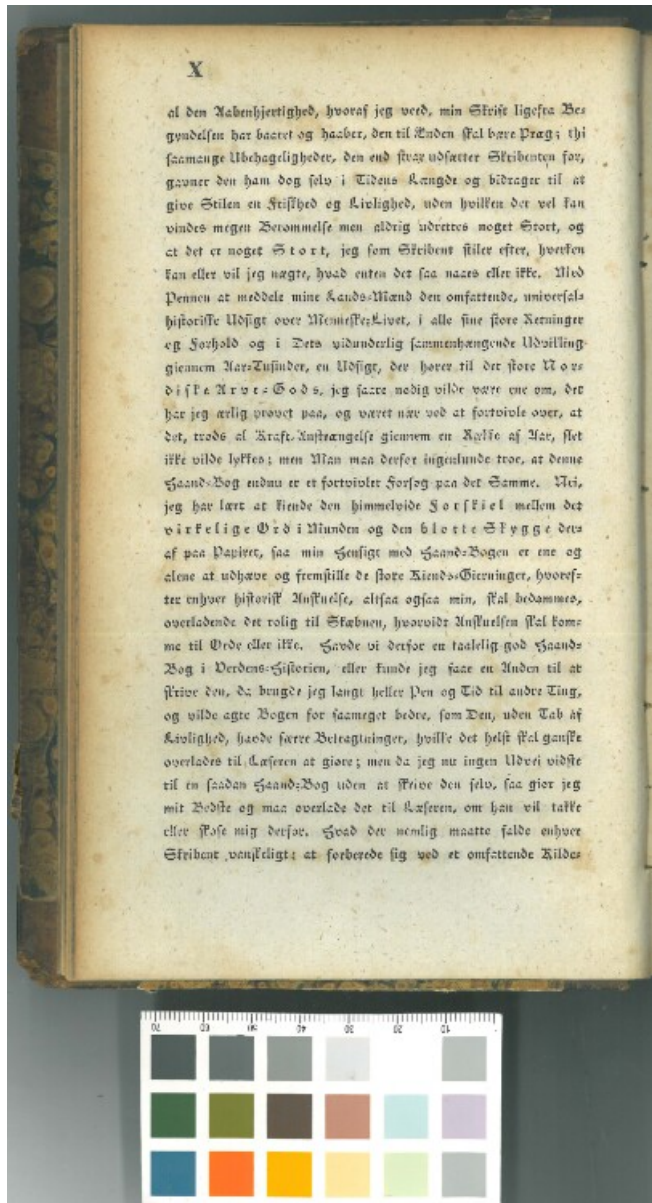
Fortale.

De mislykkede Forsøg paa nye Læres-Bøger og Gaand-Bøger i Verdens-Historien er vistnok saamange og for det Meste saa kiedelige, at Ingen søstes til at dulle dem formædte for deres egen Skyld, men vilde ingen løbe den Fare at forøge deres Tal, som det første heldige Forsøg aldrig til Verden, da selv den største Mester umulig forud kunde vide, hvad Nyt det vilde lykkes ham. Da det nu dog fra alle Sider er vigtigt, at vi faae en god verdens-hilsvist Gaand-Bog, skal vi haade glæde os ved at see, Man arbeide ivrig derpaa og, om voert eget Forsøg taltes blende de forulykkede, seeste os midt *„saa lles Sæbne.“* Dette var min Betænkning, da jeg voerde mig til Værke, hvis første Del jeg nu fremlægger, og hvad Man end vil sige detom, skal jeg dog vist aldrig fortryde den Tid og Slid, jeg arlig har anvendt derpaa; thi nu kan jeg see, det er lykkedes mig over min egen Forventning at give en Leds-Træd ved Underviisning i Oldtids-historien, som kan bidrage til at lette *Sole-Agtes* og bringe Sammenheng i de Soukunds-Læber, den studerende Ungdom maa erhverve. Det er godt, siger Høimanden, at have læstet *Ueg* i sin Ungdom, men naturligvis kan for dem, der siden sættes i *Srhed* og finde sig da langt bedre stiftede til at benytte og stiftede for et misbruge den, og som en saadan nodens-

har jeg ingen Utal fortjent, om Man saa end beviser, at Bogen har mange Feil og kan ved mere Efter-Tanke og grundigere Kildes Studium blive tusind Gange bedre; thi at Feilene maaske blive rettede og Bogen mangfoldig forbedret, ønsker Ingen iverigter end jeg, og at den maatte stives, før den kunde rettes og forbedres, det giver Fornuft.

Hvad nu i Særdeleshed hører de Kilderne angaar, da vil Ingen kunne nægte at de for Old-Tidens Historie er det Gamle Testamente, Herodot og Polyb, Diodor og Plutark, og hvor lange jeg end er fra at have udtrent dem, vil Man dog let kunne overbevise sig om, at jeg har læst dem med Lid og Eftertanke, kun maaske jeg bemærke, at jeg næsten udelukkende har fulgt „de Galotjerde,“ ikke som usælske i mine Dine, men som de dygtigste Kritiske Tolkere, jeg fiendte, og som de, der desuden havde ældre Gaands-Skrifter for sig, end vi kan roste os af.

Om Betragtningerne vil jeg kun sige, at Lædel af dem, nemlig Fremstillingen af Helvæerne som Kirkes-Solket, Oraklerne som Strato-Solket og Romerne som Krigs-Solket, er, efter mine Tanker, ligesaa nødvendige Dele af Gaands-Bogen, som Oplysningen af de historiske Kilders Beskaffenhed, men at Resten, skionde subjektiv nødvendig for Kildernes Skyld, maaske heller maatte være borte, ikke fordi de jo, efter min fuldstændige Overbevisning, er velgrundede, men fordi de letlig fiede de Unge mere end de gamle dem, og Kilders sommelighed er et Skæbne, hvorpaa den bedste Uddannelsing staaender. Jeg har derfor stræbt, saavidt muligt, at sætte dem for sig selv, hvor de nemt kan overspringes.

Hvad endelig Stilen angaar, da har jeg vel stræbt at gjøre den baade syndig og hellig, ren og lydende, men jeg ser nok, den desuagtet har mange Knuder, Brost og Bræk, og det

troester mig slet ikke, at Man er vant til Dæret, især i de Gaands-Bøger, hvor Kilder benyttes; thi hvad hjælper den Udblydning af sære og Det Uægte, der troester mig er da den Blydvidshed, at jeg sjelden eller aldrig har sumret over Bogen, mens jeg læste den, og haaler derfor Kasteren ei heller skal føve ind over den, om han end engang imellem frestes til at gabe, og i saa Fald ventur jeg Tilgivelse, i Betragtning af de store Danfælsigheder, det virkelig har, slet ikke at lade Kasteren mærke, at Man, hvad under et saadant Arbejde vel er mundgaaligt, tit haade har læst sig træt og freest sig mat.

Vilde mine Kænde-Mænd nu mere tage i Betragtning, hvad en saadan Gaands-Bog kan og maaske er til, end hvad den i sig selv allerede er, og mere betænke, hvad der var mig, med min Natur, Tænde, Ansættelse og Overbevisning, mindigt, end hvad Man kunde ønske, da vilde det være mig en stor Opnæring til det svære Arbejde, jeg haadede med Gode seer for mig i Midel-Aldrens Historie, men som jeg dog med vilde afstrække fra, da det er klart, Man finder aldrig paa, videnskabeligt at forsøge den Universal-Historiske Kilde gennem Midel-Aldrens Kæmpe, derfor ikke en Poetisk Natur vover sig derind og udspæder Keiligheden. At Juret af alt Saadant kan forsone de „stive Latiner“ enten med mig eller min Bog, det ved jeg nok, thi de fiende ingen Blydighed uden „Komer-Kættens“ og lætte ingen Historie uden Rom og Latinitetens, men til dem har jeg en anden Bøn, nemlig at de først og fremmest vil prøve deres Styrke og Viole deres Mod paa den simple historiske Sandhed, at Grækerne og Gaade hjois den af deres Udvikling uden at giøre en eneste „Latinistil“ eller engang at riste i den „Latinist Grammatik,“ men at Romerne desimod, fiende de haade talde og læste meget bedre Latin end Vogen af alle vore Philologer, dog maatte giøre mange Græske Stile, før de slap ud af Barbariet og naade

XIV

dog aldrig Grafske. Heraf følger nemlig, i mine Øine, for
 leklare, at saavidt som Grafske kom, kan Man kom-
 me uden at giøre Krimff Stil, og at vil Man videre, bliver
 den ikke Veien, saa skal Man giøre den, maa det saubear blot
 være af Teenag eller for Morskebs Skyld, og da Kommer, Gud
 ske Lov, her afskræket og Morskebet uopveit Kiedjomes-
 ligheden, ter jeg nok haade at overleve de Krimff Stiles
 Røgere blandt Folk af den Danffe Tungge!

Septembee 1833.

Rettelser.

— 50	— 9	— 31	den jo maatte falde bort.
— 237	— 8	— 8	Heriman og Bithra.
— 244	— 16	— 16	blot om Pjenskeffet.
— 262	— 4	— 4	hvor naturligt.
— 303	— 9	— 9	derfor der maatte Pas.
— 312	— 12	— 12	Kap Kianne.
— 403	— 6	— 6	Stevin eller Poro.
— 417	— 23	— 23	Falkingerat i om.
— 611	— 22	— 22	Krimffstille med Sual.
— 623	— 1	— 1	med Grafskerne.
— 646	— 29	— 29	i Scandis uadffeltelig.
— 654	— 33	— 33	Uoprensede endel.
— 655	— 13	— 13	haad Uoprensede gloede.

De mindes saakaldte Stilskean er hid og her kommet til at
 sjæne spiltigalt, men da jeg outter dem for blide Løse Teen,
 der omtrunt maatte være overhødig for dem, der skal kunne tale Mo-
 get med Høtte, finder jeg det vel argerligt at see, men ei nootven-
 ligt at talte dem.

